

розвитку педагогічної галузі. Наявність відповідної стратегії - ключовий індикатор руху до якості підготовки педагогів у державі. Вона полягає у перетворенні педагогічної освіти у національну, ринкову й особистісно-розвивальну.

Якість неперервної педагогічної освіти як процесу є похідною від результатів адекватного узгодження зі стратегічними цільовими орієнтирами зокрема, складниками категорії «краса педагогічної дії», процесу їх досягнення у всіх освітніх підсистемах. Ця операція вимагає насамперед опертя на такі загальні принципи функціонування відповідної системи, які регулюють її розвиток як особливої цілісності.

До сукупності провідних загальних принципів розвитку неперервної педагогічної освіти системного характеру слід віднести такі: спрямованості педагогічної освітньої системи на цілісну сукупність стратегічних цільових орієнтирів - національну етнокультуру, ринковий характер і особистісно-розвивальну функціональну спроможність; пріоритетності національного підґрунтя змісту освіти для забезпечення суспільного неперервного поступу; гуманізації як олюднення всіх складників системи педагогічної освіти; випереджувального характеру пошуку, розробки і реалізації інновацій у змісті, технологіях і методах професійно-педагогічної підготовки, післядипломної формальної й неформальної освіти; педагогічного проектування принципів, механізмів і способів реалізації напрямів стратегічного розвитку педагогічної освітньої галузі.

Трансформація процесу педагогічної освіти в якісний, джерело краси педагогічної дії вимагає розробки конструктів інструментального (тактичного) характеру, на основі таких принципів: безперервності складників педагогічної освіти; оновлення змісту підготовки вчителя відповідно до сучасних потреб суспільства й особистості майбутнього педагога в розвитку; культивування в педагогічній освіті ідей особистісної зорієнтованості, дитиноцентризму і студентоцентризму; естетизації професійної підготовки вчителя як вихователя і патріота України; цілісності ресурсного забезпечення розвитку педагогічної освіти; неперервності модернізації проблематики наукових (психологічних і педагогічних) досліджень та їх інтеграції; демократизації управління педагогічною освітою.

Відповідні конструкти (насамперед мікромоделі вирощування інноваційного змісту підготовки вчителя чи особистісно-розвивальних методик його навчання і виховання, цільові різнобічні програми гуманістичних управлінських і педагогічних дій, технології підтримки руху майбутнього вчителя до благородного, культуровідповідного і прекрасного педагогічного ідеалу тощо), крім інших функцій, повинні виконувати функцію засобу ліквідації у педагогічних ВНЗ «голоду» на духовну, емоційну й україномовну культуру, дорожньої карти оволодіння красою культури педагогічної дії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч. посіб. / І.А. Зязюн, Г.М. Сагач. - К.: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. - 302 с.
2. Зязюн І.А. Освіта і вчитель у контексті українського державотворення / І.А. Зязюн // Педагогіка і психологія професійної освіти. - №1. - С. 12-23
3. Лавріненко О.А. Феномен «краса педагогічної дії» у науковій диджині Івана Зязюна (1938-2014 рр.) / О.А. Лавріненко // Теорія і практика професійної майстерності в умовах цілежиттєвого навчання: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. - Житомир: Вид-во Рута, 2016. - С. 59-66.
4. Рудницька О.П. Мистецтво у професійній підготовці вчителя / О.П. Рудницька // Наукові записки психолого-педагогічного факультету ПДШ. - Полтава, 1997. - С. 62-66.

УДІС 374.012

Г.І. Сотська, м. Київ

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ

У сучасному глобалізованому суспільстві актуалізується проблема підготовки нової генерації педагогічних кадрів у сфері мистецької освіти, гуманних, духовно багатих, висококультурних фахівців, здатних не лише користуватися значним обсягом інформації, а й породжувати нові знання, бути унікальним джерелом творчості та продуктивної суспільної діяльності - представників мистецько-педагогічної еліти суспільства.

Для реформування мистецько-педагогічної освіти особливого значення набуває врахування стратегічних пріоритетних напрямів розвитку освіти, культури і мистецтва, окреслених у міжнародних документах. Як зазначено в документах ЮНЕСКО, зокрема у «Дорожній карті мистецької освіти», прийнятій на Всесвітній конференції з освіти в галузі мистецтв (Лісабон, 2006) та Другій Всесвітній конференції з освіти в галузі мистецтва (Сеул, 2010), що культура і мистецтво - це найважливіші компоненти всебічної освіти, яка забезпечує повний розвиток особистості, а мистецька освіта - це часіб, який сприяє розвитку людських ресурсів, необхідних для використання їх цінного культурного капіталу. Виходячи з вище зазначеного, можна виокремити пріоритети розвитку мистецько-педагогічної освіти в Україні.

Одним із пріоритетів розвитку мистецько-педагогічної освіти має стати іксіологічна парадигма освіти, яка є необхідним підґрунтям для створення одскватної запитам реальності духовно-ціннісної моделі мистецько-педагогічної освіти, що стане консолідуючим чинником у процесі ціннісного бачення педагогічних проблем, сприятиме формуванню системи ціннісних орієнтацій як основного каналу засвоєння духовної культури суспільства, перетворення культурних цінностей в стимули і мотиви власної поведінки (за

В. Алексеевою). З цієї позиції окреслюється ще один пріоритет мистецько-педагогічної освіти - усвідомлення педагогами значущості культури, яка фокусує систему ціннісних уявлень, що становлять основу особистісних орієнтирів педагогів, регулюють його діяльність, переводять людину в якісно інший спосіб буття - більш осмислений і упорядкований. Це пов'язано насамперед з тим, що кожен індивід живе і діє в умовах культури, а культура наповнює собою індивіда. У такій взаємодії з культурою людина виступає об'єктом її впливу, носієм культурних цінностей та суб'єктом культурної творчості (за О. Рудницькою). При цьому особливого значення набуває аксіологічна природа культури, оскільки підготовка педагога має узгоджуватися із ціннісними характеристиками загальної культури, не просто як конгломерат різноманітних явищ, співіснуючих, але жодним чином один з одним не зв'язаних, а в єдності та індивідуальності, де все складові частини пронизані одним основним принципом і висловлюють одну головну цінність (за Н. Асташовою).

У процесі розвитку мистецько-педагогічної освіти особливого значення набуває врахування потреби педагога до постійного особистісного і професійного саморозвитку. Це уможлиблюється у межах формальної, неформальної та інформальної освіти - від народження й упродовж життя. Відбувається трансформація розуміння мистецько-педагогічної освіти через зміну формули «освіта на все життя» формулою «освіта через все життя».

Одним із завдань сучасної формальної освіти є формування фахівців мистецьких дисциплін з інноваційним типом мислення, інноваційним типом художньо-професійної культури, зі сформованою готовністю до художньо-творчої інноваційної діяльності, фахівця, здатного відповісти на всі виклики цивілізації. На сьогодні формальну мистецько-педагогічну освіту важливо розглядати як чинник саморозвитку і самореалізації, що змінює цілі освіти, її мотиви, форми, методи, роль вчителя і викладача. Це зумовлено збільшення обсягу функціональних обов'язків учителя, викладача мистецьких дисциплін як носія гуманітарної, естетичної культури, морально-етичних і культурно-мистецьких цінностей, дослідника, психолога, майстра, який стимулює своїх учнів, студентів до саморозвитку, самоактуалізації, самовдосконалення, самореалізації.

Неформальна освіта забезпечує й задовольняє особистісні потреби й запити педагога мистецьких дисциплін, мобілізуючи його природну здатність до самоактуалізації, самовдосконалення, до духовного внутрішнього зростання, прояву мистецької творчості, яка, є цілісно інтелігентною діяльністю, розуміючи за цим висловом єдність трьох ступенів: інтелігентності - свідомості (пізнання), - почуття і прагнення (воля) (за О. Лосевим). Мистецька творчість є одним із способів зустрітися з творчим «Я» та реалізувати його в загально-мистецькому і загальнокультурному контексті, адже у процесі художньої творчості митець виражає власні думки і почуття, прагнення до прекрасного, своє ставлення до того, що відбувається у культурі і суспільстві.

У процесі інформальної освіти формується самоосвіта педагога Мистецьких дисциплін як внутрішня здатність його до пошуку, уміння игнорувати нові образи мистецько-педагогічної діяльності, оволодівати Мистецькими технологіями та застосовувати їх в освітній практиці. Самоосвіта є рушійною силою розвитку професіоналізму педагога Мистецьких дисциплін, який характеризується рівнем його мистецько-професійної компетентності, обізнаністю у галузі мистецтва, розвиненим мистецьким тезаурусом як інтелектуального та емоційного багажу, втіленого у життєвому та оцінному досвіді, здатністю реалізувати на практиці власний Культурно-мистецький потенціал для одержання власного неповторного результату творчої професійної діяльності.

Самоосвітня мистецько-педагогічна діяльність педагога мистецьких дисциплін є сукупністю декількох мистецько-педагогічних «само-»: самооцінка - вміння оцінювати власні мистецько-педагогічні можливості; самооблік - вміння враховувати наявність своїх особистісних і професійних якостей; самовизначення - ціннісно-визначене духовне ставлення до культурного, природного, соціального в суспільстві, усвідомлювати свої мистецькі інтереси; самоорганізація - вміння знайти джерело пізнання й Адекватні своїм можливостям форми мистецько-педагогічної самоосвіти, планувати, організувати професійно-педагогічну діяльність; самореалізація - творча реалізація педагога мистецьких дисциплін своїх можливостей; Сійморозвиток - результат мистецько-педагогічної самоосвіти.

Отже, саме мистецько-педагогічна освіта повинна забезпечити підготовку духовно багатого акме-професіонала, який володіє інноваційним мисленням, що характеризується накопиченням нового знання у вигляді інновацій, під якими варто розуміти об'єктивне нове, що утворюється у процесі синтезу знань з різних сфер буття; усвідомлює значущість особистісного сенсу мистецько-педагогічної діяльності, Я-концепції, розуміє можливість і необхідність гуманного ставлення до представників інших культур, знає і шанує права і свободи особистості, ставитися до людини як до найвищої цінності; здатного до саморозвитку і самовдосконалення упродовж життя та сприяти рівноправному входженню в соціально-культурний (європейський простір).